

"עצוב למות באמצע התמוז" שוררה נעמי שמר ז"ל את קינת

מותה. וכי יש עת שהעצב לא מופיע וחונק את הגרון, מקפיא חומו של קיץ, מאפיל גם על ירח מלא של אמצע תמוז. ציפורים מציצות, פרחים במלוא פריחתם ילדים צוהלים אל חופש גדול. אמצע התמוז. אמצע התמוז, תחילת תשרי או בכול תאריך אחר. מה שיעל הכי לא אהבה בשום זמן מיימות השנה - זה להיפרד. לומר שלום. כשלא הייתה ברירה כמו לרגל איזו נסיעה והיה צריך להיפרד ולו לזמן קצוב, הייתה ממלמלת במבט מושפל כמעה להתראות חפוז, מנסה להסתיר דמעה המבקשת להשתחרר. לו היה זה תלוי רק בה. גם לכאן הייתה מסרבת לבוא להיפרד... לאור הנסיבות של סיפור חייה אפשר להבין. ילדה קטנה נפרדת בעל כורחה על רציף רכבת קר ומנוכר בגרמניה המקדירה את שמיך, מזוג הורים, אותם לא תשוב לראות עוד, מותירים אותה גם ללא חלקת קבר, מקום להתנחם על מצבה קרה ודוממת.

חברים רבים ליוו את יעל לאורך עשרות שנים, שותפים לגורל העקירה מהמולדת הישנה בקרונות ה"קינדר טרנספורט" שם נורא לכשעצמו "משלוח ילדים"... דרך הגעה לתנועת הנוער והתחברות לחזון הציוני, חזון הבית השלישי העומד לקום בארץ ישראל, התלאות לא תמו וכמו רבים נוספים לתקופת ההעפלה, נתפסת ע"י הבריטים ונשלחת למחנה מעצר בקפריסין. ומשם להכשרה ולהקמת קיבוץ חדש. יעל כחלוצה אמיתית לא יכלה להרשות לעצמה לוותר על לחלות בקדחת. אצל יעל תמיד עד הסוף. גם שני אחיה ניצלים ועולים ארצה, מקימים גם הם קיבוץ בעמק בית שאן.

הקשר המשפחתי מתהדק ומתחילה הקמה מחדש של שושלת, שהצורר הנאצי ביקש להכחיד. שושלת של בנים וכמובן נכדים ולאחרונה גם נינים. ואז ניחתת המכה הראשונה הקשה מכל- אבנר הבן הצעיר של אחיה גד נופל במילוי תפקידו במלחמת יום כיפור. האור בעיניהם של הוריו ובמובן מסויים גם של יעל דוהה. שוב צריך לאסוף את עצמך מהקרשים. יעל מוצאת את תעצומות הנפש את הכאב שומרת לעצמה. מאותו יום מר לא תחמיץ אף יום זכרון לאחיין האהוב. שנתיים לאחר מכן עוד מכה -האח הבוגר דן נפטר לאחר מחלה. יעל שוב אוספת את עצמה נאחזת במה שיש. לפני כמה שנים הולך לעולמו גם גד- ממש יומיים לפני האזכרה השנתית לאבנר. לפני מספר חודשים אחד המעגלים נסגר כשיעל משתתפת בברית המילה של הנין החדש, הנכד של אורנה והבן של הנכדה דינה, ושומעת בהפתעה ששמו בישראל יהיה אבנר.

אני זכיתי להכיר את יעל לראשונה לפני 28 שנה. עומד נבוך בפתח חדר האוכל

של הקיבוץ הישוב לארוחת ערב. הגעתי עם חברי הטוב נחום, פגשנו את דורית לראשונה יחדיו, והבאתי אותו איתי ליתר בטחון. כשהתקרבו לשולחן המשפחה, הספקתי לשמוע את יעל שואלת/לוחשת את דורית: זה הגבוה או השני ???
 זה היה השני ... מזל שזה היה עוד לפני דיאטת ההשמנה שלי והיא לא נאלצה לשאול: זה הגבוה או השמן??? טאקט לא היה ממילותיה...

זכיתי להכיר אישה תוססת, פעלתנית, סקרנית, צעירה לנצח. כשהיא מחליטה לעשות משהו, עושה ולא מתפשרת. ייקית מהזן שלא מייצרים יותר. זן חרוץ, שקדן, קפדן, לא מוותר, בעיקר לא לעצמו. זן שורד שלא מביט בגעגוע לאחור, לא מתלונן בהווה, ודואג תמיד לעתיד טוב יותר.
 אי אפשר היה לבקש ממנה לעשות בייבי סיטר, כי בכול פעילות תרבותית של הקיבוץ הייתה משתתפת פעילה, ונכדים בלי עין רע הלכו ורבו בשפע, שמחה לארח בביתה בכול רגע נתון, מציידת את המזווה והמקרר בדברי מאכל שהנכדים אוהבים...

לי היו שני תפקידים עיקריים: להביא לה צמחים ופרחי עונה בכול הזדמנות והדגש על כול הזדמנות - ולרשום אותנו להשתתפות במירוצי האופניים.
 ברגע שהייתה מגלה את המודעה למירוץ סובב גליל או סובב כנרת, או בכלל, גורמת לי למעשה לבחור מסלול בדרגת קושי אחת יותר משלה, כדי להחזיק פאסון... התמונה שצילם אסף סולומון מהאוויר בשעת המירוץ כאשר הוא מזהה את יעל והיא מזהה אותו ומנפנת לשלום, היא התמונה שתישאר חקוקה בראשי לנצח.

עד הרגע בו דורית הודיעה לי שתם ונשלם, האמנתי שיעל תצא מזה גם הפעם, תניף יד מבטלת ותגיד: באמת לא הייתם צריכים... זה לא נתפס אצלי באותו בוקר. לא נתפס אצלי עכשיו. לא מתקבל על הדעת... הייתי היחידי שלא נסע לבקר אותה בבית החולים באישפוז האחרון. טראומה אישית שלי מאז הפציעה. לא יכול לסבול את ציפצופי מכונות ההנשמה והבקרה, הצינורות הריחות, תחושת חוסר האונים. זו אמנם הבעייה שלי. אבל לא רציתי שזו התמונה מיעל שתחרט בזכורני. זו לא יעל שאני מכיר.

יעל נפטרה בערב י"ז בתמוז יום ציון חורבן הבית. אימי, יפה ז"ל נפטרה בערב יום כיפור, שני ימי צום ותענית לעם היהודי. ימים של חשבון נפש. לשתייהן, ילדות עשוקה בצל המלחמה. התייתמות מהורים בטרם עת. עלייה והתחדשות. משואה לתקומה. מכיליון לפריון. ממוות חסר תוחלת, לחיים מלאי משמעות!
 מי ייתן וזכרון יעניק לנו את הכוח והחוכמה להיטיב דרכנו בחיינו אלו עם

הסובבים לנו במשפחה, בארץ, בעולם. אמן.

"עצוב למות באמצע התמוז, דגלי הקיץ נישאים אל על. על ראש התורן תור
הומה ולא ייחדל. כי על קיצר ועל קצירך הידד נפל".

אבי

